

Omstandigheden nopens de Marteldood van Mgr. Hamer, ter plaatse zelf genomen.

Door: *Jos. Van Kerckhoven, missionaris (1901).*

In XXIV K'ing ti¹ zelf was het hand van Zijne Hoogwaardigheid met eenen Kogel doorschoten. Den 20 July heeft Monseigneur XXIV K'ing ti verlaten en is den 22sten te T'o tch'eng² aangekomen. Monseigneur zat op eene grote Kar, geknield op het ijzer van eene lans en de punt van eenen sabel kwam van achter tegen zijn hals, zodanig dat hij niet de minste beweging kon maken. In dien staat is hij heel de Stad doorgevoerd, beschimpt en verwenscht door de Chineezzen. Dien zelfden dag nog, 22 July, heeft men Monseigneur naar den 'ya-menn'³ geleid, alwaar hij 5 dagen verbleef, en, zoo men zegt, tamelijk goed behandeld werd.

Den 26 July zijn de Boxers den 'ya-menn' binnengedrongen en hebben er Zijne Hoogwaardigheid uitgerukt. Zij hebben Monseigneur bijna gansch ontkleed, hebben hem een Koord rond den hals gedaan, trokken er mede langs alle Kanten en rukten heel zijn baard uit.

Daarna hebben zij Zijne Hoogwaardigheid omwonden met 'ouate' die met Kempolie doortrokken was en die hebben ze aangestoken. De Chinezen noemen die pijniging: 'Tien jem-iou-la', de Mensche-Kaars aansteken. Zijne Hoogwaardigheid heeft rechtstaande die barbaarsche pijniging moeten onderstaan: de watte was aan de voeten aangestoken. Als het vuur uit was, viel Mgr, maar hij leefde nog, en men hoorde eenige zuchten uit zijne borst opstijgen. Dan hebben de Boxers zijne handen en voeten afgekapt en het lichaam naar de begraafplaats gedragen. Daar hebben zij het hoofd afgekapt en het gedurende eenen ganschen dag op de punt van eene lans uitgesteld, zooals men soms voor grote Kwaaddoeners doet.

Met deze gruwelen was de helsche razernij der Boxers nog niet voldaan. Zij moesten den doode nog onteeren. Zij hebben den buik van den eerbiedwaardigen Martelaar geopend, een Boxer van 8 jaar heeft het hart uitgehaald en zij hebben het door eenen bedelaar doen opeten. Oh! die Chineesche beschaving!

Twee heidenen hebben het verminkt lichaam van Zijne Hoogwaardigheid begraven.

Toen ik den 13^{den} Maart in T'o tch'eng aankwam vroeg ik eerste en vooral aan den Mandarijn, waar het lichaam was van Zijne Hoogwaardigheid. Ik sprak aan den Mandarijn over den eerbied der Chineezzen voor de dooden, ik sprak van de groote waardigheid van eenen bisschop wiens lichaam tot hiertoe niet begraven was zoo het hoort volgens zijnen stand. De Mandarijn heeft seffens doen opzoekingen maken en twee dagen daarna had men de relikwieën van den eerbiedwaardigen martelaar gevonden.

Ik heb den Mandarijn verplicht die relikwieën in eene schone doodkist te leggen, ze in eene betamelijke plaats neer te zetten, in afwachting dat ik de plaats waar zij moet henen gevoerd worden, zal aanduiden.

Daar er bijna niets meer bestaat in Ortoous, had ik eerst het besluit genomen het lichaam van Zijne Hoogwaardigheid door de mannen van den 'ya-menn', naar Kalgan en vandaar naar Si-wan-tze te doen vervoeren. Kristenen van XXIV K'ing-ti die in T'o tch'eng waren, hebben er zich tegen verzet. Mij dunkt dat zij gelijk hadden, ik zal de komst van den Z.E.P. Bermijn afwachten om met hem de noodige maatregels te nemen.

¹ *Ershisiqingdi (Scheutbenaming: de '24' / 24 bunder)*

² *T'ouo-tch'eng*

³ *Ambtsgebouw*